

Hagaha Waalidka ee Hannaanka Qorista Ardayga, Dib-u-Eegista iyo Eryida

Janaayo 2025

THE TEXAS LEGAL FRAMEWORK
for the Child-Centered Special Education Process

FW.ESCAPPS.NET

TEA®
Texas Education Agency

TEA.TEXAS.GOV/TEXASSPED

SPEDTEX
Special Education Information Center

SPEDTEX.ORG

Tusmooyinka

Hordhac.....	2
HAGAHA WAALIDKA EE HANNAANKA QORISTA ARDAYGA, DIB-U-EEGISTA IYO ERYIDA	3
Kaalmada Barbaarinta Ilmaha	3
Adeegyada Saddex ilaa Shan Sano Jirrada (ka hor gelitaanka dugsiga barbaarinta).....	3
Kaalmada Ilmaha Da'da Waxbarashada ah	3
Nidaamka Taageerooyinka Heerarka Badan, oo ay ku jirto Ka Jawaabista Wax Ka Qabashada	4
Gudbinta Qiimaynta Hore.....	4
Wargelinta Hore Ee Qoran.....	5
Ogolaanshaha Waalidka	5
Nidaamyadaa Qiimaynta	6
Shirarka Guddiga Qorista Ardayga, Dib-u-Eegista iyo Eryida (ARD)	7
Uqalmiitaanka	8
Horumarinta Barnaamijka Waxbarashada Shakhsi Ahaaneed (IEP).....	9
Heerarka Xaadikr Ah Guusha Tacliineed Iyo Waxqabadka Shaqayneed.....	10
Yoolalka Sanadkii	10
Waxbarashada Khaaska ah, Adeegyada La Xiriira, iyo Gargaarka Dheeraadka ah iyo Adeegyada	10
Qiimaynta Gobolka	10
Kala-guurka	11
Ardayda Qaangaarka ah	12
Caruurta Qabta Otisamka	12
Caruurta Maqalka Naafada ka ah ama Dhagaha Culus	13
Caruurta Iaragga Naafada ka ah' ama Aragoodu Liito	13
Hagaajinta Habdhaqanka ama Qorshaha Wax Ka Qabashada (BIP).....	13
Adeegyada Sanad Dugsiyeedka la Dheereeyey (ESY)	13
Meelaynta	14
Go'aanka Gudida ARD	14
Nuqulka IEP	15
Dib u Eegitaanka IEP-ga	15
Dib u qiimayn	15
Qiimaynta Waxbarasho ee Madaxa Banaan (IEE).....	16
Ka Noqoshada Oggolaanshaha Adeegyada	16
Qalin-jabinta	17
Anshax Marinta	17
Dhagaysiga Hannaanka Xaqsoorka ee la Dedejiyey.....	19
Xalinta Muranka	19
Kaalmo Dheeraad ah	20

Copyright © 2025. Hay'ada Waxbarashada Texas. Xuquuqda Dhan waa la Xifdiyey.

Hordhac

Hagahani waxaa soo saartay Hay'adda Waxbarashada Texas (**TEA**) iyadoo uga jawaabaysa shuruuda ku jirta Xeerka Waxbarashada Texas ee §26.0081. Tilmaamahani waxa uu ku siinayaa adiga, waalid ahaan haysta ilmo u qalma ama ay dhici karto inuu u qalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha, inaad si wanaagsan u fahamto nidaamka waxbarashada gaarka ah iyo xuquuqdaada iyo waajibaadyadaada nidaamka si markaa aad u awoodo inaad si buuxda uga qayb gasho nidaamka go'aan gaadhista ee ku saabsan waxbarashada ilmahaaga.

Sharciga Waxbarashada Shakhsiyaadka Naafada ah ee 2004 (**IDEA**) waa sharciga federaalka ee lagu maamulo nidaamka waxbarashada gaarka ah. Mid kamid ah ujeedooyinka ugu weyn ee IDEA waa in lagu xaqiijiyo in carruurta naafada ah loo diyaariyo waxbarasho dawli ah oo ku habboon oo bilaash ah (**FAPE**) taas oo diirada saaraysa waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira ee loogu talo galay in lagu buuxiyo baahiyahooda gaarka ah looguna diyaariyo waxbarasho dheeraad ah, shaqaalaysiinta, iyo nololsha madaxa banaana. *Waxbarashada gaarka ah* macnaheedu waa waxbarid si gaar ah loogu qaabeeyay si loo buuxiyo baahiyaha gaarka ah ee canugga naafada ah. *Adeegyada la xiriira* waa adeegyada gaarka ah ee loogu baahan yahay in lagu taageero waxbarashada gaarka ah ee ardayda si ay markaa ay u samayn karaan horumar ku wajahan gaarista yoolashooda waxbarasho iyo shaqayneed. Adeegyada la xiriira waxaa kamid noqon kara adeegyada sida daawaynta shaqada, daawaynta jirka, daawaynta hadalka-luuqada, adeegyada la talinta, adeegyada macluumaadka hordhaca ah iyo dhaqdhaqaaqa, iyo/ama adeegyada gaadiidka.

Marka loo eego IDEA, kaqeybgalka waalidiinta waa mid muhiim u ah marxalad kasta oo nidaamka waxbarashada gaarka ah. Tilmaamahani waxa uu sharaxayaa hawlo kala duwan oo qabsoomi kara inta uu nidaamku socdo. Si lagaaga caawiyo in aad si wanaagsan ugu fahanto xuquuqahaaga sharci ee hoos yimaada IDEA, dugsiga waxaa looga baahan yahay inuu ku siiyo nuqul ah dukumiintiga loo yaqaan *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](http://fw.escapps.net)) ee wakhtiyada qaar ee nidaamka waxbarashada gaarka ah. Dukumiintiga waa in lagu siiyaa ugu yaraan hal mar sanadkii iyo marka mid kamid ah xaaladaha soo socdaa ay dhacaan:

- Marka lasoo gudbiyo ama aad dalbato qiimaynta hore ee ilmahaaga;
- Marka aad hesho cabashada gobolka ee kowaad sanad dugsiiyeedka;
- Marka aad dalbato dalabka kowaad ee dhagaysiga hannaanka xaqsoorka sanad dugsiiyeedka;
- Maalinta go'aan la gaadho si isbadal anshax marin ah oo meelaynta ah loo sameeyo; iyo
- Marka aad dalbato.

Dugsiga waxaa sidoo kale looga baahan yahay dukumiinti la yiraahdo foomka *Dulmarka Waxbarashada Gaarka ah ee Waalidiinta* oo ay samaysay TEA, kaasoo lagu siiyo marka canugaaga marka ugu horraysa loo gudbiyo qiimeynta waxbarashada gaarka ah.

Gudaha Texas, u qalmidda ilmaha ee waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira iyo inta badan go'aamada ugu waawayn ee barnaamijka waxbarashada gaarka ah waxaa gaara guddiga qorista ardayga, dib-u-eegista iyo eryida (**ARD**). Waxaa sidoo kale laga yaabaa in aad maqasho iyadoo kooxdaan loogu yeerayo kooxda barnaamijka waxbarashada shakhsi ahaaneed (**IEP**), taasi oo ah tibaaxda uu adeegsado sharciga federaalku. Gudida ARD waxa loo sameeyay ilmahaaga, waxa aad ka noqon doontaa xubin gudidaas.

Tilmaamahani waxa uu isbadalayaa mudo kadib marka ay yimaadaan isbadalo shuruudaha federaalka iyo gobolka ee waxbarashada gaarka ah. Nuqul elektoroonig ah oo la daabici karo ayaa laga heli karaa websaytka Xarunta Adeegga Waxbarashada Gobolka 18 ee Nidaamka Shaqo ee Sharciga ee Nidaamka Waxbarashada Gaarka ah ee Ilmaha Ku Xeeran ([Linkiga: fw.escapps.net](http://fw.escapps.net)).

Waxaa jira taariikho badan iyo wakhtiyada badan oo ay ku eeg tahay nidaamka waxbarashada gaarka ahi. Daabacaaddan, taariikhahaas muhiimka ah iyo wakhtiyada ay ku eeg tahay ayaa lagu sharaxay. Intaa marka laga yimaado, dukumiinti dheeraad ah oo onlayn ah ayaa la heli karaa si uu kaaga caawiyo ka jawaabista su'aalaha ku saabsan wakhtiyada qiimaynta waxbarashada gaarka ah. *Jadwalka Wakhtiga Qiimeynta Hore ee Waxbarashada Gaarka ah ee Dhammayska tiran iyo midda Shakhsiga (FIE)* waxaa laga heli karaa halkan ([Linkiga: https://bit.ly/3V5feWG](https://bit.ly/3V5feWG)).

HAGAHA WAALIDKA EE HANNAANKA QORISTA ARDAYGA, DIB-U-EEGISTA IYO ERYIDA

Kaalmada Barbaarinta Ilmaha

Waxaa loo heli karaa kaalmo qoysaska leh caruur yaryar iyo caruur socod barad ah oo yeeshay dib u dhac korniin. Hay'ada Texas ee bixisa adeegyadaan wax ka qabashada wakhtiga hore waa Guddiga Adeegyada Caafimaadka iyo Aadanaha ee Texas. Barnaamijka carruurta aadka u yaryar waa barnaamijka Early Childhood Intervention (Kaalmada Barbaarinta Ilmaha, **ECI**). Adeegyadan waxaa loogu talo galay caruurta ka yar da'da sadex sano jirka.

Da'da sadex jirka, caruurta qabta laxaad la'aanta waxay u qalmi karaan waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha. Hadii ay sidaa tahay, degmo dugsiga ilmaha ayaa ka masuul ah xaqijinta FAPE inuu heli karo ilmuhu laga bilaabo sanadguurada dhalashada sadexaad ee ilmaha. Dhamaan caruurta qaadata adeegyada ECI uma wada qalanto adeegyada ay bixiyaan dugsiyada dadwaynuhu. Markaa, ugu yaraan 90 maalmood kahor inta ilmaha hela adeegyada ECI aanu gaadhin sadex sano jir, waxaa la qaban doonaa balan kulan si looga caawiyo qoyska inay ka wareegaan adeegyada ECI una wareegaan waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, hadii ay munaasab tahay. Hadii uu ilmuhu u qalmo, waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha waa in loo diyaariyaa ilmaha marka uu taagan yahay sanad-guurada sadexaad ee dhalashadiisa. *Wixii ka dambeeya ECI* waa qoraal uu la socdo macluumaad ku saabsan ka wareegidda barnaamijka waxbarashada hore iyo u wareegidda waxbarashada gaarka ah. Daabacaadan, *Wixii ka dambeeya ECI*, waxaa laga heli karaa halkan ([Linkiga: bit.ly/35G7y3E](http://bit.ly/35G7y3E)).

Carruurta laga bilaabo dhalashada ilaa 3 sano jir kuwaas uu buuxiya uqalmitaanka dhagool ama maqal culus ama canug naafo ka ah aragga waxay xaq u leeyihiin ECI iyo adeegyada waxbarashada gaarka ah oo ay ka helaan dugsi dadweyne. Adeegyada waxbarashada gaarka ah ee dugsiga dadweynaha waxay kabi doonaan oo ay isku dubaridi doonaan bixinta adeegyada ECI ee la siinayo carruurta.

Adeegyada Saddex ilaa Shan Sano Jirrada (ka hor gelitaanka dugsiga barbaarinta)

Caawin ayaa sidoo kale loo heli karaa carruurta uqalanta ee u dhaxaysa da'aha saddex ilaa shan sano, adeegyadaasna waxaa loo yaqaanaa adeegyada early childhood special education (waxbarashada gaarka ah ee barbaarinta ilmaha, **ECSE**). Qaar ka mid ah carruurtaas waxay qaadashada adeegyadaan ku bilaabaan da'da saddex sano marka ay ka soo gudbaan adeegyada ECI sida kor lagu xusay. Si kastaba ha noqotee, kuwa kale ayaa loo qiimeeyaa loona aqoonsadaa iyadoo lagu salaynayo gudbinada kale, sida codsiyada waalidka marka ay ka walaacsan yihiin waxbarashada iyo kobaca ubadkooda. Adeegyada ECSE waxaa lagu bixiyaa deegaano kala duwan, iyo xaalado kooban, carruurta qaarkood waxaa loo xaqsiyaa in laga wada diiwaangeliyo goob dugsi gaar loo leeyahay iyo goob dugsi dawladeed marka ay jiraan saddex sano iyo afar sano.

Kaalmada Ilmaha Da'da Waxbarashada ah

Hadii aad qabto walaac ku saabsan waxbarashada ama habdhaqanka ilmahaaga gaadhay da'da dugsiga (ugu yaraan da'da 5 sano ama gelitaanka dugsiga barbaarinta haddii uu ka yar yahay 5 sano), tallaabada koowaad ee aad qaadaysaa waa inaad la hadasho macalinka ilmahaaga ama maamulaha dugsiga oo aad kala hadasho wixii ku saabsan walaacyadaada. Hadii talaabadan kowaad aad ku guulaysan waydo, waxa aad shaqaalaha dugsiga ka dalban kartaa inay kuu gudbiyaan koox taageerada ardayda dugsiga ah, kuwaas oo ah koox macalimiin ah iyo shaqaale kale oo si joogto ah u kulma si ay uga jawaabaan wixii walaacyo waxbarasho ama habdhaqan ah ee caruurta ay qabaan.

Ardayda ku dhibtoonaysa fasalka waxbarashada guud waa in loo tixgeliyaa dhammaan adeegyada wax ka qabashooyinka iyo taageerada marka koowaad ama loo gudbiyo qiimaynta waxbarashada gaarka ah ee hoos timaada IDEA beddelka helitaanka adeegyada wax ka qabashooyinka iyo taageerada. Haddii ardayga uu sii wado inay kusii adkaato fasalka waxbarashada guud isaga oo la siinayo adeegyada wax ka qabashooyinka iyo taageerada ama baahiyaha ardayga aan wax looga qaban karin kaliya bixinta adeegyadaas wax ka qabashooyinka iyo taageerada, ama wakhti kasta oo dugsiga ka shakiyo ama uu hayo sabab uu uga shakiyo naafonimo iyo baahida suurtoogalka ah ee waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, dugsiga waa inuu ardayga u gudbiyaa qiimayn buuxda oo shakhsi ah iyo mid bilow ah oo hoos timaada IDEA. Arday looma baahna in la siiyo

adeegyada wax ka qabashooyinka iyo taageerada mudo gaar ah kahor u gudbinta qiimaynta shakhsi ahaaneed ee buuxda ee hore. U gudbinta ama codsashada qiimaynta buuxda ee shakhsi ahaaneed ee hordhaca ah waxaa wakhti kasta samayn kara shaqaalaha dugsiga, waalidka ardayga ama koriyaha sharciga ah ama qof kale oo ku lug leh waxbarashada ama daryeelka ardayga.

Nidaamka Taageerooyinka Heerarka Badan, oo ay ku jirto Ka Jawaabista Wax Ka Qabashada

Dugsi kastaa waa inuu ku shaqeeyaa nidaam taageerooyin heerar badan (**MTSS**) oo ku aadan adeegyada wax ka qabashooyinka iyo taageerada, oo ay ku jiraan taageerooyinka tacliinta iyo kuwa aan tacliinta ahayn, sida taageerooyinka habdhaqanka. Ka jawaabista wax ka qabashada (**Rtl**) waa qaab dugsiyo badan ay ku isticmaalaan nidaamyadooda MTSS. Qaybaha aasaasiga ah ee qaabka Rtl waa: bixinta waxbaris iyo waxkaqabadyo saynis ah, oo cilmi-baaris ku salaysan fasalka waxbarashada guud; la socodka iyo cabiridda hormarka ilmaha marka la eego jawaabta waxkaqabadka; iyo isticmaalka cabiradan hormarka si loo gaadho go'aano waxbarasho.

Qaabka Rtl, ka ahaan qayb ka mid ah MTSS, waa meesha heer kasta uu u taagan yahay heer xoog u sii kordhaya oo wax ka qabasho. Waxkaqabadyada la siiyo ilmaha waxaa lagu samayn doonaa habayn taas oo ku salaysan hormarka la socodka ilaa inta ilmuhu si wanaagsan u soconayo. Caruurta aan kaga jawaabin waxkaqabadka wakhti macquul ah gudihii, sida daraasaduhu sheegayaan, waxaa loo gudbin doonaa waxkaqabadyo aad u sareeya. Badanaa, dugsigaagu waxa uu hayn doonaa macluumaad ku filan kadib lix toddobaad oo wax ka qabasho si go'aan looga gaaro tallaabooyinka xiga (sida, sii wadista wax ka qabadka, xoojinta wax ka qabadka, u gudbinta qiimayn). Mudada go'aan gaadhida waxay ku xidhan tahay inta jeer/mudada waxka qabadka iyo xirfadaha bartilmaameedka ah.

Ilmaha looma baaha inuu hormar ka sameeyo qayb kasta oo ku jira nidaamka Rtl kahor inta aan loo gudbin waxbarashada gaarka ah. Marka ay cadaato in waxkaqabadka waxbarashada guud ayna ku filnayn, shaqaalaha dugsiga waa inay ka shakiyaan in ilmuhu uu qabo laxaad la'aan oo markaa waa in sida ugu dhakhasaha badan loo gudbiyo. Waxyaabaha muhiimka ah ee ku aaddan go'aaminta hadii waxka qabadka waxbarashada guud ay ku filan tahay waxaa kamid ah qiimaynta taariikhda waxka qabadka iyo macluumaadka la socodka hormarka ardayga (xadiga hormarka wakhtigan iyo u socodka dhanka buuxinta gaabista ku aaddan guusha). Waalidka ayaa sidoo kale dalban kara gudbin wakhti kasta iyada oo aan la eegeynin hadii ilmuhu uu qaato waxkaqabadyo uu ku helo nidaamka Rtl. Khidadaha Rtl waxaa dhici karta in aan loo isticmaalin si dib loogu dhigo ama loo diido wakhtiga qiimaynta ilmaha looga shakiyay inuu qabo laxaad la'aan sida ay dhigayso IDEA. Wixii macluumaad dheeraad ah ee ku saabsan nidaamka Rtl waxaa laga heli karaa ([Linkiga: bit.ly/3nDMTDu](https://bit.ly/3nDMTDu)).

Gudbinta Qiimaynta Hore

Dugsiga waxaa saaran masuuliyad ah inuu raadiyo oggolaanshahaaga oo uu sameeyo qiimaynta hore ee waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira wakhti kasta oo uu ka shakiyo in canugaaga uu qabo naafo oo uu u baahan yahay waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira ee hoos yimaada IDEA. Waxa aad sidoo kale dalban kartaa qiimaynta hore ee ilmahaaga wakhti kasta.

Hadii aad codsi qoraal ah u dirto agaasimaha local educational agency (hay'adda waxbarashada maxalliga, **LEA**) ee adeegyada waxbarashada gaarka ah ama shaqaalaha maamulka degmada, sida maamule xarun, si loo sameeyo qiimeynta hore ee u qalmitaanka waxbarashada gaarka ah, dugsiga waa inuu, waxaan ka danbaynin maalinta 15aad ee dugsiga kadib taariikhda marka dugsiga uu helo codsiga, waa inuu midkood ku siiyaa: 1) wargelinta hore ee qoran ee ku aadan soojeedintiisa inuu sameeyo qiimeyn, nuqul ka mid ah *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](https://fw.escapps.net)), nuqul ka mid ah *Dulmarka Waxbarashada Gaarka ah ee Waalidiinta* oo ay samaysay TEA, iyo fursad aad ku bixiso oggolaansho qoran oo aad ku oggolaanayso qiimeynta; ama 2) wargelinta hore ee qoran ee ku aadan diidmadiisa inuu qiimeeyo canugaaga, nuqul ka mid ah *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](https://fw.escapps.net)), iyo nuqul ka mid ah *Dulmarka Foomka Waxbarashada Gaarka ah ee Waalidiinta* oo ay samaysay TEA. Marka dugsi uu bilaabo u gudbinta qiimeynta, dugsiga waa inuu sidoo kale ku siiyaa macluumaadkan.

Fadlan ogsoonow in dalabka qiimaynta waxbarashada gaarka ah lagu samayn karo afka oo ayna u baahnayn inay qoraal ahaato. Degmada dugsiyada iyo kuwa caqdigu waa inay wali u hogaansamaan dhammaan shuruudaha wargelinta federaalka iyo shuruudaha aqoonsiga, helitaanka, iyo qiimaynta ilmaha looga shakiyo inuu laxaad la' yahay oo u baahan yahay waxbarasho gaar ah. Ma jirto wakhti gaar ah oo ay waajib tahay in laga jawaabo dalabyada afka, laakiin dugsiyada waxaa lagu dhiiri geliyaa inay raacaan mudada 15 maalmood dugsi ee sare ku xusan.

Wargelinta Hore Ee Qoran

Mid kamid ah xuquuqdaada IDEA ay ku siinaysaa waa wargelin qoraal oo hore oo ku saabsan qaadista ama qaadis la'aanta tallaabada ku saabsan ilmahaaga wakhti macquul ah kahor inta aanu dugsi qaadid ama diidnin qaadida talaabada. Gaar ahaan, dugsiyada waa inuu kugu siiyo wargelin qoraal ah oo hore luuqadaada hooyo ama qaabka kale oo loo xiriiro marka uu:

- Ku taliyo bilaabidda ama badalida aqoonsiga, qiimaynta, barnaamijka waxbarasho, ama meelaynta waxbarashada ilmahaaga ama siinta FAPE ilmahaaga (oo ay ku jiraan isbadalka uu keeney ka noqoshadaada ogolaanshaha sii socoshada siinta waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira); ama
- Diido bilaabidda ama badalida aqoonsiga, qiimaynta, barnaamijka waxbarasho, ama meelaynta waxbarasho ee ilmahaaga ama siinta FAPE ee ilmahaaga.

Wargelinta qoraalka ah ee hore waa in lagu siiyaa ugu yaraan shan maalmood oo waxbarasho kahor talaabooyinka dugsiyada ku taliyay ama la diiday inuu qaado, iyada oo aad ogolaato mudo ka gaaban moojee. Dugsiyada waa inuu bixiyaa wargelin qoraal ah adigu oo hore iyadoon la eegayn hadii aad ogolaatay ama dalbatay badalka.

Wargelinta hore ee qoraalka ah waa inay la socdaan macluumaadka soo socdaa:

- (1) Sharaxa ficilka uu ku taliyay ama uu diiday dugsiyada;
- (2) Sharaxa sababta dugsiyada u samaynayo ama u diidayo qaadida ficilka;
- (3) Sharaxa nidaam kasta oo qiimayn, nidaam, duwaan, ama warbixinta dugsiyada ee laga duulay markii ficilka lagu talinayay ama la diidayay;
- (4) Bayaanka in waalidka ilmuhu uu qabo laxaad la'aan la ilaalay sida ay dhigayaan nidaamka ilaalinta ee qaybtan iyo, hadii wargelintan ayna ahayn u gudbinta hore qiimaynta, taas oo ah qaabka nuqulka sharaxa ilaalinta nidaamka lagu heli karo;
- (5) Ilaha ay waalidku la xidhiidhayaan si looga caawiyo inay fahmaan shuruudaha waxbarashada gaarka ah;
- (6) Sharaxa ikhtiyaarada kale ee gudida ARD ay eegeen iyo sababaha ikhtiyaaradaas loo diiday; iyo
- (7) Sharaxa xaaladaha kale ee la xidhiidha waxa dugsiyada ku taliyay ama diiday.

Ogolaanshaha Waalidka

Waxaa jira hawlaha qaar nidaamka waxbarashada gaarka ah oo aan dhacaynin iyada oo dugsiyada uu helo ogolaansho moojee. Dugsiyada waa inuu si buuxda kuugu wargeliyaa dhamaan macluumaadka loo baahan yahay si uu u gaadhi karo go'aan wanaagsan, oo ay ku jiraan sharaxa hawsha lagu taliyay.

Macluumaadku waa inuu ku qornaadaa luuqadaada hooyo ama qaab kale oo xiriir, iyada oo ayna macquul ahayn in lagu bixiyo macluumaadka qaabkani moojee. Haddii ay jiraan duwaano ay tahay in la bixiyo, dugsiyada waa inuu qoraa liiska duwaanada iyo cida la siinayo.

Marka aad ogolaansho bixiso, waxa ay ka dhigan tahay inaad fahantay oo aad ogolaatay iyada oo qoraal ah inuu dugsiyada sameeyo hawsha ogolaanshahaaga loo doonayo. Waxaa muhiim ah in aad fahanto in ogolaanshuhu uu yahay ikhtiyaar oo laga noqon karo wakhti kasta kahor intayna hawshu dhicin. Laakiin, hadii aad ka noqoto ogolaanshaha hawsha, wixii hore loo qabtay lagama daba tagi karo.

Tusaalayaasha soo socda waa hawlaha u baahan ogolaanshahaaga:

- Qiimaynta ilmahaaga markii kowaad;
- Dib u qiimaynta ilmahaaga sadexdii sanoba mar, ama wax ka badan in dib loo qiimeeyo hadii macluumaad dheeraad ah loo baahan yahay, oo dib u qiimaynta aad adiga iyo macalinku ilmuhu dalbataan;
- Bixinta waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira marka kowaad;
- In loo ogolaado xubin gudida ARD ah inayna ka qayb gelin kulanka gudida ARD marka kulanku ku saabsan yahay wax ka badalka ama lagaga wada hadlayo aagga xubinta ee manhajka ama adeegyada la xidhiidha; iyo
- Soo casuumida wakiilka hay'ad kasta oo ka qayb galaysa oo ay u badan tahay inay ka masuul tahay bixinta ama lacag bixinta adeegyada kala guurka labaad.

Nidaamyada Qiimaynta

Haddii aad siiso oggolaanshaha qiimeynta buuxda ee shakhsi ahaaneed (**FIIE**), dugsigu waa in uu bixiyaa wargelinta hore ee qoran ee habraacyo kasta oo qiimayn ah ee uu dugsigu samayn doono. Dugsigu waa inuu isticmaalaa qiimayno kala duwan iyo khidado si uu u ururiyo macluumaadka la xidhiidha ee shaqada, korniinka, iyo waxbarashada ee ilmaha, oo uu kujiro macluumaadka aad bixisay. Dugsiga ilmahaaga uma isticmaali karo wax cabiraado ah ama qiimayn ah shuruuda kaliya ee lagu go'aaminayo hadii ilmahaagu uu qabo laxaad la'aan iyo si loo go'aamiyo barnaamijka waxbarasho ee ku haboon in ilmahaaga helo. Dugsigu waa inuu qabtaa qiimaynta ilmahaaga ee dhamaan aagaga looga shakiyo laxaad la'aanta si loo go'aamiyo hadii ilmahaagu uu qabo laxaad la'aan iyo si loo go'aamiyo baahidiisa waxbarasho. Nidaamka qiimaynta ee ilmuhu waa inay:

- Ku jiraan macluumaadka ku saabsan waxbarashada ilmaha, korniinka, iyo waxqabadka shaqada;
- Bixiyaan shaqaale la tobobaray oo aqoon u lihi sida ay dhigayaan tilmaamaha soosaaraha imtixaanka ee loo bixiyo ujeedada in qiimaynuhu yihiin qaar sax ah oo lagu kalsoonaan karo;
- Waa in lagu siiyaa ilmaha luuqadiisa hooyo ama qaab kale oo xiriir iyada oo marka la eego ayna macquul u eekaan moojee; iyo
- Bilaa eex, ama loo bixiyo qaab aan ilmaha la takooraynin, iyada oo aan la eegeynin sooyaalkiisa dhaqan, qoomiyadiisa, ama laxaad la'aantiisa.

Shaqaalaha tababaran ee aqoonta leh ee ku lug leh qiimeynta waa ay kala duwanaan doonaan iyada oo ay ku xiran tahay naafada laga shakiyay. Haddii cillada akhris-qoraalka ama cillad la xiriirta laga shakiyo, qof aqoon gaar ah u leh habka wax akhriska, cillada akhris-qoraalka iyo ciladaha la xiriira, iyo waxbarista cillada akhris-qoraalka ayaa ku lug yeelan doona qiimeynta. Intaa waxaa dheer, qiimaynta waa in lagu daraa meelaha looga baahan yahay Buug-gacmeedka Cillada Akhris-Qoraalka ee Guddiga Waxbarashada Gobolka Texas ([Linkiga: https://bit.ly/3Z5uXrt](https://bit.ly/3Z5uXrt)) iyo 19 Xeerka Maamulka Texas (TAC) \$74.28 ([Linkiga: https://bit.ly/3YQcWMe](https://bit.ly/3YQcWMe)).

Qiimaynta hore iyo warbixinta natiijada waa in lagu dhamaystiro wax aan ka badnayn 45 maalmood oo waxbarasho oo ka bilaabma taariikhda dugsigu uu heley oggolaanshahaaga qoraalka ah. Hase yeeshee, hadii canugaaga uu ka maqnaa dugsiga mudada qiimaynta sadex ama wax ka badan oo maalmood, mudada qiimaynta waxaa la kordhin doonaa tirada maalmaha dugsiga ee u dhigma tirada maalmaha dugsiga ee uu canugaagu maqnaa. Dugsigu waa inuu ku siiyaa nuqul ka mid ah warbixinta qiimaynta oo bilaash ah sida ugu dhakhsaha badan kadib marka la dhammeystiro balse muddo aan ka dambayn shan maalmood oo dugsiga ka hor kulanka guddiga ARD ee u horreeya ee canugaaga si ay u go'aamiyaan uqalmiitaanka.

Haddii canugaaga uu ka yar yahay shan sano jir marka la joogo Sibteembar 1 ee sanadka dugsiiyeedka oo aan laga diiwaangelin dugsiga dadwayne ama uu ka diiwaangashan yahay dugsiga gaar loo leeyahay ama guriga wax loogu dhigo iyada oo aan la eegin da'da, qiimaynta hore iyo warbixinta natiijada waa in lagu dhamaystiro wax aan ka dambayn maalinta 45aad ee dugsiga oo ka bilaabanta taariikhda dugsigu uu heley oggolaanshahaaga qoraalka ah.

Waxaa jira ka reebanaan 45 maalmood ee waxbarasho ah. Haddii uu dugsigu ku helo oggolaanshahaaga qiimaynta hore ugu yaraan 35 maalmood laakiin ka yar 45 maalmood oo waxbarasho kahor maalinta ugu danbaysa ee sanad dugsiiyeedka. Warbixinta qiimaynta qoran waa in la buuxiyaa oo adiga lagu siiyaa ugu danbayn Juun 30 sanadkaas. Laakiin, hadii uu ilmahaagu ka maqan yahay dugsiga sadex maalmood ama wax ka badan inta lagu jiro mudada qiimaynta, taariikhda uu ku eeg yahay ee Juun 30keeda markaa ma khusayso. Laakiin, wakhtiga guud ee 45 maalmood oo waxbarasho oo lagu kordhiyay intii uu maqnaa ee sadexda ama ka badan ee maalmood ayaa la qaadanayaa. Haddii dugsiga uu helo oggolaanshahaaga wax ka yar 35 maalmood oo dugsiga ka hor maalinta waxbarashada u dambaysa ee sanad dugsiiyeedka, wakhtiga guud ee 45 ee 45

maalmood ee dugsiyeed ayaa la dabaqayaa, iyadoo la kordhinayo isla saddex maqnaansho ama ka badan inta lagu jiro muddada qiimaynta.

Hadii aanad ogolaan qiimaynta hore, dugsigu waxa uu, laakiin ku waajib maaha, dalban karaa qiimaynta isaga oo adeegsanaya cid dhexdhexaad ah ama waxa uu dalbanayaa dhagaysiga hannaanka xaqsoorka. Hadii uu dugsigu go'aansado in aanu qiimaynta dalban, dugsigu kuma uu xadgudbin shuruudaha IDEA ee aqoonsiga, helitaanka, iyo qiimaynta dhamaan caruurta laxaadka la' ee u baahan waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira. Shuruudani waxaa loo yaqaanaa *waajib helidda canugga* ee dugsigu.

Shirarka Guddiga Qorista Ardayga, Dib-u-Eegista iyo Eryida (ARD)

Soddon maalmood gudahooda laga bilaabo taariikhda la dhammaystiray warbixinta qiimaynta hore, gudi ARD ah waa in la sameeyo si uu u eego warbixinta oo ay go'aamisaa haddii canugaagu u qalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira. Xubnaha gudida ARD waxaa kamid ah kuwa soo socda:

- Adiga, waalidka;
- Ugu yaraan hal macalin oo waxbarashada guud ah ee ilmaha waa inuu, marka ay macquulka tahay, noqdaa macalin ka masuul ah hirgelinta qayb kamid ah IEP-ga ilmaha;
- Ugu yaraan hal macalin oo waxbarashada gaarka ah ama bixiye u ah ilmaha;
- Wakiil ka socda dugsigu;
- Qof u turjubi kara tilmaamaha natiijada qiimaynta;
- Shakhsiyad kale oo aqoon u leh ama khibrad gaarka ah u leh ilmaha oo aad adiga ama dugsigu soo casuumay;
- Marka ay munaasabka tahay, ilmaha;
- Ilaa inta haboon, marka aad qoraal ogolaansho ah soo gudbiso ama, kadib marka uu ilmahaagu gaadho 18 jir, iyada oo uu la socdo qoraalka ogolaanshaha ah ee ilmaha wayn, wakiilka hay'ad kasta oo ka qayb galaysa ee ay u badan tahay inay ka masuul noqoto bixinta ama bixinta kharashka adeegyada kala guurka;
- Wakiil ka socda waxbarashada mihnada iyo farsamo, kaas oo la doorbidayo inuu noqdo macalin, hadii ilmaha loo eegayo bilawga ama sii waditaanka meelaynta ee waxbarashada mihnada ama farsamada; iyo
- Xubin shaqaalaha xirfadlaha ah oo ka tirsan gudida qiimaynta ku wanaagsanida luuqada, haddii canugga loo aqoonsado inuu yahay labo-luuqadle soo kacaya.

Gudida ARD waxa sidoo kale kamid ah, marka ay munaasab tahay:

- Macalin haysta shahaadada wax u dhiga ardayda dhagaha la' ama dhagaha culus, hadii ilmaha looga shakiyo wakhtigan inuu qabo ama la xaqiijiyay inuu qabo dhago la'aan ama dhaga culays;
- Macalin shahaado ku haysta waxbarashada ardayda araga naafada ka ah, haddii canugga uu qabo naafo araga ah oo laga shakiyay ama la xaqiijiyay;
- Macalin shahaado ku haysta waxbarashada ardayda araga naafada ka ah iyo macalin shahaado ku haysta waxbarashada ardayda dhagoolka ah ama maqalka culus, haddii canugga uu qabo dhago la'aan iyo indho la'aan laga shakiyay ama la xaqiijiyay; ama
- Xirfadle buuxinaya shuruudaha TEC, §29.0031(b), iyo 19 TAC §74.28, oo uu ku jiro Buug-gacmeedka Cillada Akhris-Qoraalka, haddii canugga looga shakisan yahay ama laga helo cillada akhris-qoraalka.

Dugsigu waa inuu kugu soo casuumaa kulan kasta oo gudida ARD u qabtaan ilmahaaga oo uu dadaal u galaa sidii loo xaqiijin lahaa ka qayb galka hal ama labada waalid. Wargelinta qoraalka ah ee kulanka waa in lagu siiyaa dugsigu shan maalmood oo waxbarasho kahor kulanka, iyada oo mudo ka gaaban lagu heshiiyo moojee. Wargelinta qoraalka ah waxaa kamid ah ujeedada, wakhtiga, goobta kulanka, iyo liiska dadka ka qayb galaya kulanka. Hadii aanad ku hadli karin Ingiriisi, dugsigu waa inuu wargelinta kugu siiyaa luuqadaada, iyada oo ayna macquul ahayn in taas la sameeyaa moojee. Haddii luuqadaada hooyo ayna lahayn qoraal, dugsigu waa inuu qaadaa tallaabooyin uu ku xaqiijinayo in wargelinta hadal ahaan laguugu fasiro ama qaabab kale oo aad ku fahmi karto wargelinta.

Kulanka gudida ARD waa inuu ku dhacaa wakhti iyo goob adiga iyo dugsigu idiin haboon. Hadii taariikhda ama wakhtiga dugsigu ku taliyay adiga aanu kuu haboonayn, dugsigu waa inuu dadaal macquul ah geliyaa sidii uu kuugu heli lahaa wakhti aad kulanka iman karo. Hadii ayna labada waalid midna ayna kasoo qayb gali karin kulanka, waxa aad kaga qayb gali kartaan

taleefan ama shir maqal iyo muuqaalka ah. Haddii aanu dugsigu kugu qancin inaad kasoo qayb gasho kulanka, markaa dugsiga ayaa kulanka qaban la'aantaa.

Xubinta gudida ARD ayaa laga dhaafi karaa inay ka qayb gasho kulanka qayb kamid ah ama dhamaan kulanka gudida ARD marka qofka ka qayb galkiisa aanu daruuri ahayn maadaama oo aaga shakhsiga ee manhajka ama adeegyada la xiriiraa aan waxba laga bedelayn ama lagaga wada hadlayn kulanka. Waa inaad qoraal ahaan ku ogolaataa in qofkaas laga fasaxo ka qayb galka.

Xubin gudida ARD ah ayaa laga dhaafi karaa ka qayb galka kulanka gudida ARD marka kulanku ku salaysan yahay wax ka badalka, ama lagaga wada hadlayo, aaga manhajka ee xubinta ama adeegyada la xiriira haddii adiga iyo dugsigu aad ku ogolaataan qoraal in qofka laga dhaafo oo qofka laga dhaafayna uu ku soo gudbiyo qoraal aragtidiisa kaga dhiibanayo samaynta IEP-ga kahor kulanka.

Uqalmitaanka

Waxaa jira imtixaan labo-qeyb ah oo lagu go'aamiyo in canugaaga uu uqalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira: (1) canugaagu waa inuu qabo naafo uqalanta sida hoos timaada IDEA; iyo (2) naafo darteed, canugaagu waa inuu u baahan yahay waxbarasho gaar ah iyo adeegyada la xiriira si uu uga faa'iidaysto waxbarashada. Si uu u buuxiyo shuruudaha u qalanka imtixaanka labada qaybood ah qaybta kowaad, ilmaha u dhexeeya da'da 3 ilaa 21, marka laga tago kuwa lagu sheegey qawska ee hoose, waa inuu buuxiyaa shuruudaha hal ama wax ka badan oo qaybaha laxaad la'aanta ah ee hoos ku qoran:

- Otisam;
- Dhago la'aan ama dhago cuslaan (dhalasho ilaa 21 jir da'da ah);
- Dhago la'aan-indho la'aan (dhalasho ilaa 21 jir da'da ah);
- Naafo shucuureed;
- Naafonimada caqliga;
- Naafonimo badan;
- Qaybo aan la garanaynin oo caruurnimada hore ah (da'aha sadex ilaa shan sano)*;
- Dib-u-dhac koritaan (da'aha 3 ilaa 9)**;
- Liidasho lafaha ah;
- Liidasho kale oo caafimaad;
- Naafonimo waxbarashada gaarka ah;
- Liidasho hadalka ama luuqadda;
- Dhaawaca maskaxda oo jug keentay; ama
- Liidashada aragga (dhalasho ilaa 21 jir da'da ah).

*Qaybaha aan la garanaynin ee caruurnimada hore lama sii isticmaali doono laga bilaabo sanad dugsiyeedka 2025-2026.

**Uqalmitaanka hoos yimaada dib-u-dhaca koritaanka ayaa laga yaabaa in la sameeyo laga bilaabo sanad dugsiyeedka 2024-2025.

Gudida ARD waa inay go'aamisaa u qalanka 30 maalmood gudahood oo ka bilaabma taariikhda warbixinta qiimaynta hore la dhamaystiray. Haddii maalinta 30aad ay ku soo beeganto xagaaga oo aanu dugsigu furnayn, gudida ARD waxa ay haystaan ilaa maalinta 15aad ee dugsiga ee dayrta inay kusoo gunaanadaan go'aamada ku saabsan go'aaminta uqalmitaanka hore, IEP, iyo meelaynta marka laga reebo in qiimaynta hore ay tilmaanto in canugga uu u baahan doono adeegyada sanad dugsiyeedka la dheereeyey (ESY) inta lagu jiro xagaagaas. Haddii adeegyada ESY la tilmaamo, guddiga ARD waa inay kulmaan sida ugu dhakhsiyaha badan kadib marka la dhameeyo warbixinta qiimaynta.

Dhamaan ardayda ay waxbarashadu ku adag tahay uma qalmaan waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha. Haddii canugaaga uu u dhibtoonayo aasaasi ahaan la'aanta waxbarista ku habboon ee akhriska ama xisaabta ama ay ugu wacan tahay in canugaagu aanu Ingiriisiga si wanaagsan u aqoonin, canugaaga waa in aan loo go'aamin inuu yahay canug naafo ah sida hoos timaada IDEA. Haddii ay qiimayntu muujiso in canugaagu aanu qabin naafo, kooxda nidaamka heerarka badan ee

xarunta ku salaysan ee taageerada tacliinta iyo habdhaqanka ayaa kulmi karta oo ku talin karta adeegyo ama barnaamijyo kale oo waxbarashada guud ah si loo caawiyo canugaaga.

Hadii ay qiimayntu muujinayso in ilmahaagu uu laxaad la' yahay, gudida ARD waa inay markaa kaga jawaabtaa qaybta labaad ee u qalanka imtixaanka labada qaybood ah iyada oo go'aaminaysa hadii ilmahaagu u baahan yahay waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira si uu uga qaybgalo oo uu hormar uga gaadho manhajka waxbarashada guud (sida, isla manhajka caruurta aan laxaadka la'ayn).

Bilawga Bixinta Adeegyada

Hadii uu ilmahaagu u qalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha, dugsiga waxaa looga baahan yahay inuu ku siiyo ilmahaaga FAPE deegaanka ugu xadidaada yar. Tan waxaa lagu gaaraa samaynta gudida ARD ee IEP iyo hirgelinta dugsiga ee IEP. Kahor inta aanu dugsigu bixin karin waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, waa inay ogolaanshahaaga adeegyada kaa qaadaa. Dugsigu waa inuu dadaal macquul ah u galaa helitaanka ogolaanshahaaga bilaabida adeegyada ee hore. Hadii aanad ogolaanin bilaabida adeegyada ee hore, dugsigu waxaa dhici karta in aanu dalban cid dhexdhexaadin ah ama dalban dhagaysiga hannaanka xaqsoorka oo badalaya diidmadaada ogolaanshaha adeegyada. Waxbarasho gaarka ah iyo adeegyada la xiriira lama bixin doono hadii aad diido ogolaanshaha. Dugsigu kuma uu xad gudbin masuuliyadiisa inuu u diyaariyo FAPE ilmahaaga hadii aad diido ogolaanshaha ama aad ka jawaabi waaydo dalabka ogolaansho bixinta ee bilawga siinta waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha.

Horumarinta Barnaamijka Waxbarashada Shakhsi Ahaaneed (IEP)

Qaybaha waawayn ee IEP waxaa kamid ah:

- Heerarka hadda ee canugaaga ee guusha tacliineed iyo waxqabadka shaqayneed (**PLAAFP**);
- Yoolal sanadle ah oo la cabiri karo, oo ay ku jiraan yoolalka guusha tacliineed iyo waxqabadka shaqayneed;
- Qeexdimaha waxbarashada khaaska ah, adeegyada la xiriira, iyo gargaarka dheeraadka ah iyo adeegyada ee la bixin doono;
- Macluumaad ku saabsan sida canugaaga uu uga qeyb qaadan doono imtixaanada gobolka iyo kuwa degmada oo dhan ah, oo uu ku jiro bayaan ku saabsan hoy'siino kasta oo gaar ah oo ku habboon oo lagama maarmaan u ah in canugaaga uu sameeyo imtixaan, iyo in canugaaga ubaahan yahay iyo in kale inuu sameeyo imtixaan beddel kale ah, beddelki imtixaanka caadiga ah ee Gobolka oo dhan ah, iyo sababta imtixaan beddel kale ah uu ugu habboon yahay canugaaga;
- Adeegyada kala guurka, marka ay da'da ku munaasab tahay; iyo
- Aagaga kale oo ay tahay in la eego, oo hadii loo baahdo looga jawaabo caruurta qaba laxaad la'aanta, baahiyaha, ama xaaladaha qaar.

TEA waxay soo saartay qaab foom IEP ah ([Linkiga: bit.ly/3smMLMe](https://bit.ly/3smMLMe)). Dugsiga ilmahaaga ayaa isticmaali kara foomkan ama waxa uu isticmaali karaa foom kale.

Marka la samaynayo IEP, waxaa jira dhawr shay oo gudida ARD ay tahay inay eegto, oo ay ku jiraan:

- Waxa uu ilmahaagu ku wanaagsan yahay;
- Walaacyadaada kordhinta waxbarashada ilmaha;
- Natijoooyinka qiimaynta ugu danbaysay ee ilmahaaga; iyo
- Baahiyaha waxbarashada, korniinka, iyo shaqada ee ilmahaaga.

Sidoo kale, gudida ARD waa inay ka jawaabtaa xaaladaha gaarka ah ee caruurta qaar, sida soo socota:

- Waxa aad isla eegtaan inaad isticmaashaan waxkaqabadka habdhaqanka wanaagsan iyo taageerada iyo khidado kale oo lagaga jawaabay habdhaqankaas marka uu habdhaqanka ilmuhu uu caqabad ku ah waxbarashada ilmaha ama dad kale tooda;
- Tixgelinta baahiyaha luuqada ee canugga maadaama baahiyahaas ay la xiriiraan IEP-ga canugga marka canugu u

qalmo in uu yahay labo-luuqadle soo kacaya; wax ugu dhigista farta indhoolaha, ilaa guddigu go'aamiyo mooyee in waxbarashada lagu dhigayo farta indhoolaha ama isticmaalka farta indhoolaha ayna ku haboonayn canugga marka uu indho la' yahay ama uu naafo ka yahay araga;

- Tixgelinta baahiyaha wada-xiriirka ee canug kasta oo naafo ah, iyo canugga dhagaha la' ama maqalka culus, tixgelinta baahiyaha luuqadda iyo wada-xiriirka ee canugga, fursadaha in uu la sheekeysto asaagiisa iyo shaqaalaha xirfadeed ee luuqadda canugga iyo qaabka wada-xiriirka, heerka waxbarasho, iyo baaxada baahiyaha oo dhan, oo ay ku jiraan fursadaha waxbarista tooska ah ee canugga lagu siinayo luuqaddiisa iyo qaabkiisa wada-xiriirka;
- Tixgelinta in canug kasta oo naafo ah uu u baahan yahay aaladaha tiknooloojiyadda ee wax caawiya iyo adeegyada; iyo
- Ka hadalka qeybaha looga baahan yahay Buug-gacmeedka Cillada Akhris-Qoraalka, haddii ay khusayso, ee ardayga laga helay cillada akhris-qoraalka una baahan waxbarista ku aadan cillada akhris-qoraalka.

Heerarka Xaadikr Ah Guusha Tacliineed Iyo Waxqabadka Shaqayneed

IEP waa inay la socotaa bayaan ah PLAAFP -ga ilmahaaga. Bayaankaas waa inuu la socdaa sida laxaad la'aantu u saamaynayso kaqaybgalka iyo hormarka manhajka guud. Haddii uu ilmahaagu uu ku jiro waxbarashada dugsiiga kahor, bayaanku waa inuu sharaxayo sida laxaad la'aanta u saamaynayso ka qayb galkiisa hawlaha da'da ku haboon.

Yoolalka Sanadkii

IEP waa inay ku jiraan yoolal la cabiri karo, oo ay ku jiraan yoolashada waxbarasho iyo shaqo, oo lagu buuxinayo baahiyaha ilmaha ay keentay laxaad la'aanta si markaa isaga ama iyadu ay uga qayb gali karto oo hormar uga gaari karto manhajka guud. Yoolashan waa in ay sidoo kale ka jawaabaan baahiyaha kale ee waxbarasho ee ka yimaada naafonimada ilmahaaga. IEP waa inay sharaxdaa sida uu hormarka ilmahaaga ee ku aaddan yoolasha sanadkii loo cabiri doono iyo sidoo kale marka warbixinta hormarka lagu siin doono.

Waxbarashada Khaaska ah, Adeegyada La Xiriira, iyo Gargaarka Dheeraadka ah iyo Adeegyada

Gudida ARD waxa ay go'aamiyaan nooca adeegyada loo baahan yahay si:

- Ay awood ugu siiyaan ilmaha inuu sameeyo hormarka munaasabka ah ee gaaridda yoolasha sanadkii;
- Uu ugu lug yeesho oo hormar uga sameeyo manhajka guud oo ay ku jiraan ka qayb galka hawlaha ka baxsan waxbarashada iyo wixii aan waxbarasho ahayn; iyo
- Uu wax u barto oo ugala qayb galo caruurta aan laxaadka la'ayn.

IEP waa inay ku jiraan bayaanka waxbarashada gaarka ah ee loo baahan yahay, adeegyada la xiriira, iyo kaalmada dheeraadka ah iyo adeegyada ee la siinayo ilmahaaga ama ilmahaaga lagu matalayo. Adeegyadani waa inay ku salaysanaadaan cilmibaaris la isla eegay ilaa heer macquul ah.

Sidoo kale, IEP waa inay ku jiraan bayaanka wixii waxka badalka ah ee barnaamij iyo taageero ee shaqaalaha dugsiiga ah ee la bixin doono. IEP waa inay sidoo kale ku jiraan taariikhda la saadaaliyey ee bilawga adeegyada iyo waxkabadalka iyo inta jeer la filanayo inay soo noqdaan, goobta, iyo mudada adeegyadu soconayaan iyo waxkabadalka.

Qiimaynaha Gobolka

Sharciga federaalka sida uu dhigayo, qiimaynaha gobolka waa in la mariyo dhamaan caruurta si loo go'aamiyo haddii dugsiyadu ay si meelmar leh u wadaan u dhigista caruurta heerka waxbarashada gobolka. Gudaha Texas, heerarka waxbarashada waxaa loo yaqaanaa Aqoonta iyo Xirfadaha Daruuriga ah ee Texas, kuwaas oo laga heli karo webseedka TEA ([Linkiga: bit.ly/3bFeuSk](https://bit.ly/3bFeuSk)). Caruurta qabta laxaad la'aanta ee qaadata adeegyada waxbarashada gaarka ah waxa ay mari doonaan qiimaynaha gobolka ee ku haboon, taas oo ah qiimaynta joogtada ah ama qiimayn kale oo loogu talo geley caruurta qabta laxaad la'aanta garaadka ah ugu daran taas oo waafaqsan heerarka qiimaynta waxbarasho ee kale. Iyada oo aan la eegeynin haddii ilmahaagu uu maray qiimaynta rasmiga ah ama qiimaynta kale, qiimayntu waxay waafaqsan tahay heerarka tijaabada waxbarasho ee Gobolka, oo

ilmahaagu waa inuu ka helaa qaabilaad haboon qiimaynaha Gobolka iyo degmada oo dhan, hadii loo baahdo, sida lagu sheegey IEP-ga ilmaha.

Gudida ARD haddii ay go'aamiyaan in qaabilaadaha daruuri u tahay ilmahaagu si uu uga qayb qaato qiimaynaha, IEP waa inay la socotaa bayaanka qaabilaadaha munaasabka ah. Macluumaadka hoy'siinta ee webseedka TEA ([Linkiga: bit.ly/3sq2vht](https://bit.ly/3sq2vht)).

Haddii gudida ARD ay go'aamiso in canugaagu ay tahay inuu sameeyo imtixaan beddel kale ah halkii uu ka geli lahaa imtixaanka gobolka ama degmada oo dhan ah, IEP-ga waa in lagu daraa bayaan ku saabsan sababta canugu aanu uga qayb qaadan karin imtixaanka caadiga ah, sababta imtixaanka beddelka kale ah ee la doortay uu ugu habboon yahay canugga. Foomka kaqeybgalka imtixaanka beddelka kale ah oo ay soo saartay TEA ayaa lagu dari doonaa iyada oo qeyb ka ah IEP-ga canugaaga ee xaaladan. Sidoo kale, hadii ilmahaagu uu galayo qiimayn kale, IEP-ga ilmahaaga waa in sidoo kale lagu daraa bartilmaameedka iyo ujeedooyinka mudada gaaban. Bartilmaameedka ama ujeedooyinka mudada gaaban waxa kaliya looga baahan yahay ardayda qabta laxaad la'aanta garaadka ee daran ee galaysa qiimaynta kale ee waafaqsan heerarka guusha waxbarasho ee kale.

Kala-guurka

IDEA iyo sharciga gobolku waxa uu dhigayaa in IEP-yada ardayda waawayn ay ka jawaabaan adeegyada kala-guurka. *Adeegyada kala guurka* waa hawlo la isku duba riday oo loogu talagalay in laga caawiyo canugga inuu ka gudbo dugsiga una gudbo hawlaha dugsiga kadib ah. Da'da qorshaynta kala-guurka ay tahay inay bilaabanto, hase yeeshee, way ku kala duwan yihiin sharciga federaalka iyo gobolku. Sidaas darteed, xeerarka komishanka ee hoos yimaada 19 TAC §89.1055 waxay ubaahan yihiin adeegyada kala guurka ee federaalka iyo kuwa gobolka labaduba in la bilaabo muddo aan ka dambayn marka IEP-ga ugu horreeya uu dhaqangalayo marka canugga uu jirsado 14 sano. Sidaas darteed, muddo aan ka dambayn marka IEP-ga ugu horreeya uu dhaqangalayo marka canugga uu jirsado 14 sano, guddiga ARD waa in ay tixgeliyaan oo, haddii ay ku habboon tahay, uga hadlaan arrimahaan IEP-ga dhexdiisa:

- (1) Ka qayb galka ardayda ee munaasabka ah ee kala-guurka ardayga ee nolosha ka baxsan nidaamka waxbarashada dugsiga dadwaynaha;
- (2) Ku luglahaanshaha habboon ee kala-guurka ardayga ee ay ku lug yeeshaan waalidiinta ardayga iyo shakhsiyaadka kale ee ay in ay kaqeybgalaan casuumeen:
  - a. Waalidka ardayga; ama
  - b. Degmada dugsiga uu ardaygu uu ku jiro;
- (3) Ikhtiyaarada waxbarashada dugsiga sare kadib ee munaasabka ah, oo ay ku jirto diyaargarowga shaqada koorsada heerka dugsiga sare kadib;
- (4) Qiimaynta tobobarka shaqada munaasabka ah;
- (5) Xaaladaha haboon ee fududaynaya in ardayga ama waalidka ardayga loo gudbiyo hay'ada dawlada ee adeegyada ama gunooyinka dadwaynaha, oo ay ku jiraan u gudbinta hay'ada dawlada ee gelinaysa ardayda liiska sugayaasha gunooyinka dawlada ee uu heli karo ardaygu; iyo
- (6) Isticmaalka iyo helitaanka munaasabka ah ee:
  - a. Kaalmada dheeraadka ah, adeegyada, manhajka, iyo fursadaha kale ee kaalmada ardayda ee kobcinta xirfadaha go'aan gaadhista; iyo
  - b. Taageerada iyo adeegyada lagu suurto gelinayo madax banaanida ardayga iyo aayo-ka- tashiga, oo ay ku jiraan heshiiska go'aan gaadhista taageerada.

Laga bilaabo muddo aan ka dambayn marka IEP-ga ugu horreeya uu dhaqangalayo marka canugga uu jirsado 14 sano, ama ka yar haddii inay ku habboon tahay uu go'aamiyo guddiga ARD, IEP-gu waa in ay ku jiraan:

1. Yoolalka ku habboon ee la cabbiri karo ee dugsiga sare kadib oo ku salaysan imtixaanaadka kala-guurka ee da'da ku habboon ee la xiriira tababarka, waxbarashada, shaqaalaysiinta, iyo, marki ay habboon tahay, xirfadaha nolosha madaxa bannaan; iyo
2. Adeegyada kala-guurka, oo ay ku jiraan duruusta waxbarashada, ee loogu baahan yahay inay ardayga ka caawiyaan gaarista yoolalka dugsiga sare kadib.

Laga bilaabo muddo aan ka dambayn marka IEP-ga ugu horreeya uu dhaqangalayo marka canugga uu jirsado 18 sano, guddiga ARD waa in ay tixgeliyaan oo, haddii ay ku habboon tahay, ay arrimahaan soo socda uga hadlaan IEP-ga ardayga dhexdiisa:

1. Ku lug yeelashada kala-guurka ardayga iyo mustaqbalka ee waalidiinta ardayga iyo dadka kale, hadii waalidka ama qofka kale:
  - a. Uu kusoo casuumo ardaygu ama degmada dugsiga ee uu ardaygu ku jiro inuu ka qayb galo; ama
  - b. Haysto oggolaanshaha ardayga inuu uga qaybgalo heshiis go'aan gaaris oo la taageeray; iyo
2. Helitaanka deegaano waxbarista da'da ku haboon, oo ay ku jiraan goobaha bulshada ama deegaanada ardayga u diyaarinaya waxbarashada ama tababarka dugsiga sare kadib ah, shaqaalaysiinta isku dhafan ee tartanka leh, ama nololaha madaxa banaan, iyada oo lala kaashanayo yoolasha kala-guurka iyo ujeedooyinka ee ardayga.

Canugaagu waa inuu kaqeybgalaa kulanka guddiga ARD marka adeegyada kala-guurka iyo yoolasha dugsiga sare kadib laga hadlayo. Haddii ilmahaagu aanu ka qayb gelin kulankaas, gudida ARD waa inay qaadaa talaabooyin ay ku xaqiijinayso in rabitaanka iyo danaha ilmahaaga la eego. Haddii uu ilmahaagu ka yar yahay 18 jir oo uu yahay ugu yaraanna 14 jir, gudida ARD waa inay sidoo kale ka fikirtaa sidii adiga iyo dad kale aad uga qayb gali lahaydeen kala-guurka ardayga oo aad adiga iyo dugsigu kusoo casuuntaan inay ka qayb galaan. Sidoo kale, ilaa inta haboon, marka aad qoraal ogolaansho ah soo gudbiso ama ogolaanshaha qoraalka ee ardayda wayn, dugsigu waa inuu soo casuumaa wakiilka hay'ad kasta oo ka qayb galaysa oo ay u badan tahay inay ka masuul noqoto bixinta ama bixinta kharashka adeegyada kala-guurka.

Ardayda Qaangaarka ah

Marka uu canugu gaaro 18 jir, canugu waxa uu noqonayaa *arday qaangaar ah*. Ardayda waawayn waxa ay xaq u leeyihiin inay gaadhaan go'aanka naftooda iyada oo sharcigu dhigayo in aanu caqligiisu ku filnayn moojee. Kulanka gudida ARD ee la qabto hal mar sanadkii ugu yaraan kahor inta aanu gaadhin ilmuhu 18 jir, ilmahaagu waxa uu baran doonaa xuquuqdiisa gaadhista go'aanka waxbarashada waalidka inay kasoo wareegto oo isaga ku wareegayso. IEP-ga ilmahaaga waa inay la socotaa bayaanka xaqiijinta in waalidka iyo ilmaha loo sheegey wareejinta xuquuqda. Waa inay sidoo kale la socotaa bayaan sharaxaya macluumaadka iyo khayraadka la wadaagay ee masuuliyada, badalka masuuliyada, iyo macluumaadka la wadaagay ee taageerada iyo adeegyada loogu talo galay in lagaga caawiyo nololaha madaxa banaan.

Marka xuquuqdaada loo wareejiyo ardaygaaga wayn, adiga iyo ardaygaaga wayn ayaa la idiin soo wada diri doonaa dhamaan wargalimaha mustaqbalka ee loo baahan yahay. Laakiin, wargalimaha kulmada gudida ARD laguguma soo casuumi doono inaad ka qayb gasho kulamada. Waxa aad kaliya iman kartaa kulmada hadii ardaydaaga wayni uu kugu soo casuumo ama dugsigu kuu ogolaato inuu lagugu soo casuumo.

Caruurta Qabta Otisamka

Canugga qaba xanuunka ootisamka, waxaa jira 11 istiraatiijiyadood oo, iyadoo la raacayo 19 TAC §89.1055(g), ay tahay in la isla eego ugu yaraan halmar sanadkii, iyada oo laga duulayo dhaqamada barnaamijka waxbarasho ee ku salaysan daraasada ee la isla eegay ilaa xad la taaban karo. Marka loo baahdo, khidadahan waa in lagaga jawaabo IEP-ga. Marka aan loo baahnayn, IEP-ga waa in lagu daro bayaanka guud ahaan iyo aasaaska go'aaminta lagu gaaray. Khidado dheeraad ah oo ay tahay gudidu ARD inay eegaan waa:

- Barnaamijka waxbarashada mudadiisa la kordhiyay;
- Jadwalada maalinke ah oo muujinaya wakhtiga ugu yar ee aan qaabaysnayn iyo ka qaybgalka firfircoon ee hawlaha waxbarashada;
- Tobobar guriga iyo bulshada ah, ama ku salaysan ikhtiyaaro la awoodi karo;
- Khidadaha taageerada habdhaqanka wanaagsan;
- Qorshaynta mustaqbalka;
- Tobobarka iyo taageerada waalidka/qoyska;
- Saamiga shaqaalaha-ka-ilmaha oo ku haboon ee hawlaha la ogaaday;
- Kaalmooyinka Wada xidhiidhista;

- Taageerada iyo khidadaha xirfadaha bulshada;
- Taageerada baraha/shaqaalaha xirfadlaha ah; iyo
- Khidadaha wax dhigista ee ku salaysan dhaqamada la isla eegay, ee salaysan daraasad.

Caruurta Maqalka Naafada ka ah ama Dhagaha Culus

Ilmaha maqalka naafada ka ah ama dhagaha culus, gudida ARD waa inay eegaan ilmaha:

- Baahiyaha luuqadda iyo xiriirka;
- Fursado xiriir toos ah oo lodka iyo xirfadlayaasha shaqaalaha uu la sameeyo iyadoo la adeegsanayo luuqada iyo qaabka xiriirka ilmaha;
- Heerka waxbarashada; iyo
- Baahiyaha kala duwan oo ilmaha, oo ay ku jiraan fursado waxbaris toos ah oo luuqada iyo qaabka xiriirka ilmaha la adeegsanayo.

Caruurta IAragga Naafada ka ah' ama Aragoodu Liito

Sida uu dhigayo sharciga gobolka, ilmo kasta oo araga naafa ka ah' ama aragiisu liito, gudida ARD waa inay kusoo dartaa waxbarista IEP ee ilmaha farta dadka aragga naafada ka ah iyo isticmaalka farta dadka aragga naafada ka aha iyada oo gudida ARD ay go'aamiyaan oo ay duwaan geliyaan moojee in farta indhooluhu ayna ku haboonayn aqoonta ilmaha. Go'aanka gudida ARD waa in uu ku salaysan yahay qiimaynta qaabka aqoonta ku haboon ilmaha iyo xirfadaha aqoonta akhriska/qorista iyo baahiyaha wakhtigan iyo mustaqbalka ee waxbarista ee ilmaha.

Sida uu dhigayo sharciga gobolka, ilmaha indhaha la' ama aragiisu liito, gudida ARD waa inay eegtaan baahida ilmaha ee:

- Xirfado waxtarka leh, sida farta dadka aragga naafada ka ah iyo aragtida koboca, iyo xirfadaha kale ee loo baahan yahay si loo adeegsan karo manhajka intiisa kale;
- Macluumaadka hordhaha iyo tilmaamaha socodka;
- Xirfadaha dhexgalka bulshada;
- Qorshaynta mihnada;
- Teknooloojiyada kaalmada, oo ay ku jiraan aaladaha aragga;
- Xirfadaha nololaha madaxbannaan;
- Xiisaha faakidaysiga iyo madadaalada;
- Aayo-ka-tashiga; iyo
- Waxtarka dareenwadka.

Hagaajinta Habdhaqanka ama Qorshaha Wax Ka Qabashada (BIP)

Haddii guddiga ARD ay go'aamiyaan in qorshe hagaajin habdhaqan ama qorshe wax ka qabasho habdhaqan (BIP) uu ku habboon yahay canugaaga, qorshahaasi waa in lagu daraa IEP-ga canugaaga oo la siiyaa macalin kasta oo ka masuul ah wax u dhigista canugaaga.

Adeegyada Sanad Dugsiyeedka la Dheereeyey (ESY)

Guddiga ARD waa inay tixgeliyaan in canugaaga uu uqalmo adeegyada ESY marka la joogo kulanka sanadlaha ah ee IEP-ga canugaaga. Baahida loogu qabo adeegyada ESY waa in la diiwaangeliyaa iyadoo la adeegsanayo xogta ay soo ururisay degmada iyo adiga adigoo isticmaalaya qiimaynta rasmi ah iyo kuwo aan rasmi ahayn. Canugaagu waxa uu u qalmaa adeegyada ESY haddii, hal aag ama ka badan oo daruuri ah oo lagaga jawaabay yoolalka iyo ujeedooyinka IEP-ga hadda ee canugaaga halkaasoo canugu uu horay u muujiyay horumar uu gaaray, canugaaga lagu arkay, ama ay macquul tahay in laga filayo in lagu arki karo, dib-u-dhac aad u daran ama wayn oo aanu markaa mudo macquul ah aanu dib ugu kasban karin. Ereyga *dib-u-dhac aad u daran ama wayn* macnihiisu waa in canugga inuu ahaa, ama uu noqon doono, mid aan awoodin inuu sii joogteeyo horumar uu horay uga gaaray hal aag ama ka badan oo IEP ah oo muhiim ah iyada oo ay maqan yihiin adeegyada

ESY.

Haddii guddiga ARD ay go'aamiyaan in canugaaga uu u baahan yahay adeegyada ESY, IEP-gu waa inuu aqoonsadaa aagaga wax laga qaban doono inta ay socdaan adeegyada ESY. Guddiga ARD waxaa looga baahan yahay inay ka wada hadlaan baahida loo qabo adeegyada ESY inta ay ku jiraan kulanka dib-u-eegista IEP-ga ee sanadlaha ah ee canugga.

Meelaynta

IDEA waxa ay u baahan tahay in canugga naafada ah wax lagu baro *deegaanka ugu xirxirnaanta yar*. Taasi waxay ka dhigan yahay in ilmuhu ay tahay inuu wax la bartoo caruur aan qabin laxaad la'aan inta ugu badan ee munaasabka ah. Ka saarida canugaaga ee deegaanka waxbarashada guud waxay kaliya dhici kartaa haddii nooca ama darnaanshaha naafonimadiisa ama naafonimadeeda ay tahay qaab waxbarashada fasalada waxbarashada guud aan lagu gaari karin guusha la doonayo iyada oo la adeegsanayo kaalmooyinka iyo adeegyada dheeraadka ah.

Kaalmooyinka iyo adeegyada dheeraadka ah micnahoodu waa kaalmooyinka, adeegyada, iyo taageerooyinka kale ee lagu bixiyo fasalka waxbarashada guud, goobaha kale ee waxbarashada la xiriira, iyo goobaha kale ee waxbarashada ka baxsan iyo kuwa aan waxbarashada ahayn, si caruurta naafada ah loogu sahlo in ay wax la bartaan carruurta aan naafada ahayn ilaa inta ugu badan ee macquulka ah.

Qaybta asalka ah ee nidaamka waxbarashada gaarka ah waxa ay ku lug leedahay go'aaminta meelaynta waxbarashada munaasabka ah ee hirgelinta ilmaha IEP-giisa. Meelaynta waxaa loola jeedaa qaybaha la socda sii socoshada ikhtiyaarada meelaynta (sida, fasalada waxbarashada guud, fasalada gaarka ah, dugsiyada gaarka ah, waxbarista guriga ku salaysan, waxbarista isbitaalada iyo macaahidda) ee uu heli karo canug naafo ah. Meelaynta loolama jeedo goobta la taaban karo ee gaarka ah ama barta halkaasoo adeegyada lagu bixin doono. Gudida ARD waxay go'aamiyaan meelaynta waxbarasho ee ku salaysan IEP ilmaha.

Go'aanka Gudida ARD

Go'aanka gudida ARD ee ku saabsan qaybaha loo baahan yahay ee IEP waa in lagu gaaraa heshiis ay isku waafaqsan yihiin xubnaha gudida hadii ay macquul tahay. Heshiiskan labada dhinac ah waxaa loo yaqaan is afgarad. Gudida ARD waa inay ka shaqaysaa is afgaradka, laakiin dugsiga waxa saaran masuuliyada ugu saraysa ee lagu xaqiijinayo in IEP ay ku jiraan adeegyada ilmahaagu u baahan yahay si uu u helo FAPE. Lama ogola in lagu gaadho go'aanada gudida ARD wax ku salaysan codka tirada badan. IEP waa in lagu muujiyaa hadii adiga iyo maamulaha aad ogolaateen ama diideen go'aanada gudida ARD.

Hadii aad diideen go'aanada gudida ARD, waxa la idin siin fursad kaliya in gudidu hakin galiso mudo aan ka badnayn 10 maalmood oo waxbarasho iyada oo adiga iyo dugsigu aad ku wada heshiisaan wax kale moojee. Hadii aad ogolaataan inaad aqbashaan hakinta iyo dib u kulmidda, gudida ARD waa inay qabataa balan dib u qabashada kulanka kasoo labada dhinacba ku heshiiyeen wakhtiga iyo goobta. Hase yeeshee, haddii joogitaanka canugaaga ee xaruntu ay khatar waxyeelo jireed leh u gaysanayso canugaaga ama dadka kale, ama haddii canugaagu uu ku kaco fal dambi ah oo lagu eryi karo ama danbi keeni kara in la geeyo barnaamij waxbarashada beddelka kale ah oo edbin ah, guddiga ARD ma ahan inay hakiyaan ama dib ay isugu yeeraan xataa haddii aadan ku qancin go'aamada guddiga ARD.

Inta lagu jiro hakinta, xubnaha guddiga ARD waa inay isla eegaan ikhtiyaaro kale, ay soo uruuriyaan macluumaad kale, diyaariyaan waraqaad dheeraad ah, iyo/ama ay helaan shakhsiyaad khayraad dheeraad ah oo ka caawin kara guddiga ARD inay gaaraan heshiis loo dhan yahay. Hadii gudida ARD ay mar kale kulmaan oo aadan wali khilaafsan tahay, iyada oo is afgaranwaagaasi ku taxaluuqo bilawga hore ee adeegyada moojee ee loo baahan yahay ogolaanshaha, dugsigu waa inuu hirgeeyaa IEP-ga uu dugsigu go'aamiyay inuu ku haboon yahay ilmahaaga.

Marka dhinacyadu ayna ku heshiin, bayaan qoraal ah oo ku salaysan is afgaranwaaga waa in lagu daraa IEP-ga. Hadii aadan ku qancin go'aanka gudida ARD, waa in lagu siiyaa fursad aad ku qorto bayaankaaga aad kaga soo horjeedsatay. Dugsigu waa inuu ku siiyaa qoraal hore oo wargelinta ah ugu yaraan shan maalmood oo waxbarasho kahor inta aan la hirgelin IEP-ga, iyada oo aad ogolaato mudo ka gaaban moojee.

Gudida ARD waxa ay sidoo kale dooran kartaa inay u hakiso sababo kale oo aan ahayn in lagu heshiin waayay dhamaan qaybaha IEP-ga ee loo baahan yahay.

Nuqulka IEP

Dugsigu waa inuu ku siiyaa nuqul IEP-ga ilmahaaga ah oo bilaash ah. Sida uu dhigayo 19 TAC §89.1055(r), haddii aadan ku hadli karin Ingiriisi oo luuqadaada hooyo ay tahay Isbaanish, dugsigu waa inuu ku siiyaa nuqul qoraal ah ama cod duuban oo ah IEP-ga canugaaga oo lagu tarjumay Isbaanish. Haddii aadan ku hadli karin Ingiriisi oo luuqadaada hooyo ay tahay luuqad aan ahayn Isbaanish, dugsigu waa inuu dadaal daacad ah u galaa inuu ku siiyo nuqul qoraal ah ama cod duuban oo ah IEP-ga canugaaga oo lagu tarjumay luuqadaada hooyo. Haddii ilmahaagu aanu ku hadli karin Ingiriisi oo luuqadaada hooyo ayna lahayn qoraal, dugsigu waa inuu qaadaa talaabo uu ku xaqiijinayo in IEP ilmahaaga cod laguugu turjubo ama qaab kale oo luuqadaada hooyo ah. Turjubaada qoraalka ah waxay ka dhigan tahay in dhamaan qoraalka IEP-ga ilmahaaga loo turjubo qaab qoraal ah. Dugsigu waxa uu ku siin karaa cod duuban kulanka gudida ARD hadii uu ku caawiyay turjubaan ama turjubaad kulanka ah, ilaa inta ay macluumaadka IEP-ga ilmahaaga cod ahaan lagu turjubay oo la duubay.

Dugsigu waa inuu qaadaa dhammaan tallaabooyinka macquulka ah ee lagama maarmaanka ah si loo xaqiijiyo in waalidku uu fahmo nidaamka kulanka guddiga ARD, oo ay ku jirto u diyaarinta turjubaan ee waalidiinta dhagaha la' ama maqalka culus ama kuwa luuqadooda koowaad ay tahay luuqad aan ahayn Ingiriisi.

Dib u Eegitaanka IEP-ga

Gudida ARD waa inay kulantaa ugu yaraan hal mar sanadkii si ay dib ugu eegto IEP-ga ilmahaaga oo ay u go'aamiso hadii yoolalka sanadkii la gaaray. Gudida ARD waxay ku kulmi kartaa in halmar ka badan sanadkii si ay dib u eegid ugu samayso IEP-ga ilmahaaga, sida kolba munaasabka ah, si ay uga jawaabto:

- Wixii dib looga dhacay hormarka la filanayay in la gaaro yoolalka sanadkii iyoxagga manhajka guud;
- Natijjooyinka wixii dib u qiimayn ah;
- Macluumaadka ku saabsan wixii ilmuhu bixiyey, ama uu waalidku bixiyey;
- Baahiyaha la saadaaliyey ee ilmaha; ama
- Arrimo kale.

Waxa aad dalban kartaa in kulanka gudida ARD lagaga wada hadlo wixii walaac waxbarasho ee ilmahaaga. Dugsigu waa inuu ama bixiyaa dalabkaaga oo qoraal ah si loo yeesho kulanka ama, shan maalmood oo waxbarasho gudahood, ku siiyaa wargelin qoraal ah oo sharaxaysa sababta uu dugsigu u diiday in kulanka la qabto. Haddii aanad ku hadli karin Ingiriisi, dugsigu waa inuu wargelinta kugu siiyaa luuqadaada, iyada oo ayna macquul ahayn in taas la sameeyaa moojee. Haddii luuqadaada hooyo ayna lahayn qoraal, dugsigu waa inuu qaadaa talaabo uu ku xaqiijinayo in wargelinta hadal ahaan laguugu turjubo ama qaab kale oo aad ku fahmi karto wargelinta.

Adiga iyo dugsiga ayaa ku heshiin kara in isbadal lagu sameeyo IEP-ga iyada oo aan la qaban kulan gudida ARD ah. Laakiin, isbadalada go'aaminta u qalanka, isbadalada meelaynta, iyo go'aaminta caddaynta sababta waa in lagu gaadhaa kulanka gudida ARD. Haddii IEP la badalo iyada oo aan la gelin kulanka guddiga ARD, waa inay jiraan waraaqo qoraal ah oo muujinaya isbadalada lagu heshiiyay. Marka aad dalbato, dugsiga waa inuu ku siiya nuqulka IEP-ga ee dib u eegista lagu sameeyay oo wax ka badalna lagu daray. Sidoo kale, dugsigu waa inuu xaqiijiyaa in gudida ARD ee ilmahaaga loo sheego isbadaladaas.

Dib u qiimayn

Marka uu ilmuhu bilaabo qaadashada waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, dib u qiimayn mudadiiba mar ah ayaa loo baahan yahay. Dugsigu waa inuu dadaal macquul ah u galaa helitaanka ogolaanshahaaga bilawga dib u qiimaynta. Haddii aad ka jawaabi waydo iyada oo dadaal macquul ah la geliyay, dugsigu waxa uu samayn karaa dib u qiimayn iyada oo aan lagaa helin ogolaanshahaaga. Haddii aad diido ogolaanshahaaga dib u qiimaynta ilmahaaga, dugsigu waxa uu, laakiin waajib kuma aha, dalban karaa dhexdhexaadin ama waxa uu dalban karaa dhagaysiga hannaanka xaqsoorka si diidmadaas loo badalo oo

dib u qiimaynta loo sameeyo. Dugsigu kuma uu xad gudbin masuuliyada ogaanshaha ilmaha ama waajibaadkiisa qiimaynta ilmahaaga hadii dugsigu aanu raadin in la badalo diidmada dib u qiimaynta.

Dib u qiimayntu waxay lamid tahay qiimaynta hore. Dib u qiimayntu waa inay dhamaystiran tahay si loo go'aamiyo hadii ilmahaagu uu sii qabay laxaad la'aanta iyo baahiyaha waxbarashada ee ilmahaaga. Iyada oo adiga iyo dugsigu aad ku wada heshiisaan moojee wax kale, dib u qiimaynta ilmahaaga waa in la sameeyaa ugu yaraan sadex sano kasta. Wax ka badan hal dib u qiimayntu waa inayna dhicin sanad gudihiis iyada oo adiga iyo dugsigu aad ku heshiisaan moojee si kale.

Dib-u-eegista xogta qiimeynta ee horay loo hayay (**REED**) waa inay qayb ka noqotaa qiimaynta hore, haddii ay habboon tahay, dib-u-eegista REED waa inay dhacdaa iyada oo qayb ka ah dib-u-qiimaynta kasta oo lagu sameeyo canugaaga sida hoos timaado IDEA. Dugsiga looma baahan inuu helo ogolaanshahaaga si uu u qiimeeyo macluumaadka hore u jiray. Dib-u-eegista REED waa inay sameeyaan kooxda edbinta ee kala duwan haddii ay tahay qiimeyn bilow ah, ama guddiga ARD haddii ay tahay dib-u-qiimeyn, oo aad ku jirto, balse ma ahan in lagu sameeyo kulan dhexdiisa. Xubanuhu waa inay qiimeeyaan macluumaadka hore ee jira ee ku saabsan ilmahaaga, oo ay ku jiraan macluumaadka aad bixiso, si loo go'aamiyo baaxada qiimaynta ama dib u qiimaynta.

Haddii ilmahaaga hore uu u qaadanayay waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, gudida ARD ayaa go'aaminaya nooca qiimaynta dheeraadka ah, hadii ay jirto, ee loo baahan yahay si loo go'aamiyo hadii wax dheeraad ah lagu daro ama wax ka badal lagu sameeyo waxbarashada gaarka ah ee ilmahaaga iyo adeegyada la xiriira.

Haddii ay gudida ARD ay go'aamiso in qiimaynta dheeraad ah aan loo baahnayn si loo go'aamiyo hadii ilmuhu uu sii wadi baahida waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha, sababaha go'aankan waa in adiga lagu sharaxaa. Kadib marka lagu sharaxo sababaha gudida ARD ay u go'aamisay in macluumaadka qiimaynta ee hore u jiray ay ugu filan yihiin, dugsiga looma baahna inuu qabto qiimaynta cusub si uu u sameeyo dib u qiimaynta loo baahan yahay iyada oo aad dalbato in dugsigu uu sidaa sameeyo moojee.

Qiimaynta Waxbarasho ee Madaxa Banaan (IEE)

Haddii aanad ku qancin qiimaynta ama dib u qiimaynta dugsiga, waxa aad dalban kartaa IEE uu dugsigu bixiyo kharashkeeda. Dugsigu waa inuu ku siiyaa macluumaad ku saabsan halka laga heleyo IEE oo uu ku siiyaa nuqul shuruudaha dugsiga ee helitaanka IEE ah. IEE waa inay buuxisaa shuruudaha dugsiga. Haddii aad ka dalbato IEE, dugsigu, iyada oo aanu iman dib u dhac aan loo baahnayn, waa inuu bixiyaa kharashka IEE ama dalbadaa dhagaysiga hannaanka xaqsoorka si uu u muujiyo qiimayntiisu inay munaasab tahay. Waxa aad xaq u leedahay kaliya hal IEE oo dawladu kharashkeeda bixiso mar kasta oo dugsigu sameeyo qiimaynta. Haddii dugsigu uu dalbado dhagaysi oo sarkaalka dhagaysigu uu go'aamiyo in qiimaynta dugsiga ay munaasab ahayd, waxa aad weli xaq u leedahay IEE, laakiin ma bixinayo kharashkiisa dugsiga. Macluumaadka aad ka heshey IEE ee buuxinaya shuruudaha dugsiga waa inay eegaan gudida ARD marka ay ka jawaabayaan bixinta FAPE iyada oo aan la eegeynin hadii uu dugsigu bixinayo kharashka IEE iyo hadii kale.

Ka Noqoshada Oggolaanshaha Adeegyada

Sida aad awood ugu leedahay ogolaanshaha bixinta hore ee waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, waxa aad awood u leedahay inaad ka noqoto ogolaanshaha adeegyada. Ka noqoshada ogolaanshahaagu waa inay qoraal noqotaa. Marka uu dugsiga soo gaadho qoraalkaaga ka noqoshada ahi, waa inuu u hogaansamaa go'aankaaga. Laakiin, kahor inta aanu dugsigu joojin adeegyada, waa inuu ku siiyaa qoraal wargelin ah oo hore in adeegyada la joojinayo. In kasta oo dugsigu ay tahay inuu joojiyo adeegyada, dugsiga kuma waajib aha inuu wax ka badalo duwaanka waxbarashada ilmaha si uu uga saaro dhamaan wixii tixraac ah ee ilmahaagu inuu ku jiray ah waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha ah mudooyinkii hore.

Haddii aad ka noqoto ogolaanshahaaga ee sii wadista bixinta waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, canugaaga xaq looma siin doono ilaalino kasta oo hoos yimaada IDEA. Sidoo kale, haddii aad ka noqoto ogolaanshahaaga adeegyada, dugsigu ma codsan karo dhexdhexaadin, ama dhagaysiga hannaanka xaqsoorka si uu iskugu dayo in la badalo ama uu ka doodo go'aankaaga.

Qalin-jabinta

Mid kamid ah ujeedooyinka nidaamka waxbarashada dadwaynaha ee Texas waa in ardaydu ay ku jiraan dugsiga ilaa inta ay heleyaan dibloomada dugsiga sare. Ardaydu waa inay buuxisaa shuruudaha qaar si ay uga qalin jabiso dugsiga sare oo ay u helaan dibloomada dugsiga sare. Ilmaha qaata waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha, dugsigu waa inuu raacaa nidaamyo cayiman marka uu u diyaarinayo ardayga qalin jabinta ama uu soo afjarayo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha ee ardayga maadaama oo aanu ardaygu wixii intaa wixii ka danbeeya buuxinin shuruudaha u qalanka da'da. Sidoo kale, gudida ARD ayaa kaalin muhiim ah ka ciyaaraysa go'aamada qaar ee ku saabsan qalinjabinta.

Sida hoos timaado IDEA, waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira waa inuu heli karaa canugga ama ardayga qaangaarka ah ee u qalma ilaa inta iyada ama isaga uu ka qalin jabinayo ama uu kor u dhaafayo shuruudaha uqalmitaanka da'da ee waxbarashada dadweynaha ee bilaashka ah ee ku habboon sida uu dhigayo sharciga gobolku, taas oo ah da'da 21 sano gudaha Texas ama ilaa dhalashada 22aad ee ardayga. Ardayga qaangaarka ah ee qaata waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira ee gaara 21 jir marka la joogo Sibteembar 1 ee sanad dugsiiyeedka waxa uu u qalmaa adeegyada ilaa dhamaadka sanad dugsiiyeedkaas ama ilaa inta uu qalin jabinayo ee uu heleyo dhibloomada dugsiga sare oo ku salaysan buuxinta heerarka manhajka iyo shuruudaha dhibcaha ee khuseeya ardayda dhigata waxbarashada guud, kolba kii soo horreeya.

Marka canugaaga ama ardaygaaga qaangaarka ah uqalmitaankiisa waxbarashada gaarka ah la joojinayo iyada oo ay ugu wacan tahay ku qalin-jabinta dhibloomada dugsiga sare ama iyada oo ay ugu wacan tahay dhaafista da'da uqalmitaanka waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira, dugsigu waa inuu ku siiyaa wargelinta hore oo qoran oo ku saabsan joojinta adeegyada. Sidoo kale, dugsigu waa inuu bixiyaa guudmarka ilmaha ama ardayga wayn heerka uu ka gaadhay waxbarashada iyo waxqabadkiisa, taas oo ay kamid tahay talooyinka sida looga caawinayo ilmaha ama ardayga qofka wayn ah inuu gaaro yoolasha dugsiga sare kadib ee ilmaha ama ardayga qofka wayn ah.

Canug ama arday qaangaar ah ee qaata waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira waxa uu qalin-jabin karaa oo la siin karaa dhibloomada dugsiga sare isaga oo buuxinayo isla heerarka tacliinta iyo shuruudaha dhibcaha ee lagu dabaqo ardayda dhigata waxbarashada guud, iyo sidoo kale ku baasidda imtixaanaadka gobolka ee loo baahan yahay (taas oo ay ku jiri karaan xaalado uu ardaygu isku dayay balse ku guul daraystay inuu gaaro waxqabad lagu qanco oo aan ka badnayn labo ka mid ah imtixaanaadka gobolka ee loo baahan yahay).

Dhammaan ardayda qalin-jabinaysa ee uqalmay waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira kuwaasoo uqalmitaankooda meesha laga saaray maadaama ay qaateen shahaadada dugsiga sare waa in la siiyaa soo koobidda guusha waxbarashada iyo waxqabadka shaqaynta. Guudmarkan waa in lagu eegaa, kolka ay ku haboon tahay, aragtida waalidka iyo ardayga iyo talooyinka qoraalka ah ee hay'ada adeegga dadka waawayn ee ku saabsan sida looga caawiyo ardayga inuu gaadho yoolasha dugsiga sare kadib. Ardayda qaar, guudmarka waa inuu ku jiraa qiimaynta ardayga.

Canug ama arday qaangaar ah ee buuxiya shuruudaha qalin-jabinta si waafaqsan 19 TAC 89.1070(b)(2) ama (b)(3)(A), (B), ama (C) oo ka yar da'da 22 sano weli wuxuu xaq u leeyahay waxbarasho dadweyne oo bilaash ah oo ku habboon sida hoos timaada IDEA. Ilmuhu waxa uu, xaalada qaar, awoodaa inuu kusoo noqdo dugsiga oo uu qaato adeegyada ilaa dhamaadka sanad dugsiiyeedka ee sanadka uu gaadhay 22 jirka. Haddii canugaagu uu doono inuu kusoo noqdo kadib marki uu buuxiyay shuruudaha qalin-jabinta, guddiga ARD waa inay go'aamiyaan adeegyada waxbarashada ee loo baahan yahay.

Anshax Marinta

Waxaa jira shuruuc gaar ah oo khuseeya talaabooyinka anshax marinta ee ay tahay in laga qaado ilmaha laxaadka la'. Guud ahaan, ilmaha laxaadka la' lagama eryi karo waxbarashada uu wakhti xaadirkan ku jiro wax ka badan 10 maalmood oo waxbarasho oo xidhiidhsan hadii uu habdhaqankiisa qalafsan uu la xidhiidho laxaad la'aantiisa. Sidoo kale, xaaladaha qaar ee anshax marinta ee ka yimaada ficilo ka yimid ardayda laxaad la'aantiisa waxaa loo baahan yahay in laqabto kulanka gudida ARD.

Eryitaanada Mudada Gaaban

Saraakiisha dugsiga waxa ay ka eryi karaan ilmaha waxbarashadiisa wakhtigan hadii ilmuhu uu ku xad gudbo xeerka anshaxa. Eryitaankani waxay noqon kartaa goob beddel kale oo waxbarasho ah oo kumeel gaar ah oo ku habboon (**IAES**). goob kale, ama in la eryo wax aan ka badnayn 10 maalmood oo dugsi oo isku xiga ilaa inta ay khuseeyaan tallaabooyinka edbinta carruurta aan naafada ahayn, iyo wixii ka saaritaano dheeraadka ah wax aan ka badnayn 10 maalmood oo dugsi oo isku xiga isla sanad dugsiyeedkaas, dhacdooyinka kale ee habdhaqan xumada ah ilaa inta ka saaritaanadaasi ayna ka dhignayn beddelka meeleynta. Waxaa tani badanaa loo yaqaanaa *xeerka 10-ka maalin*.

Saaritaanada anshax marinta 10 maalmood oo waxbarasho oo xidhiidhsan ama wax ka yar ma keenayaan shuruuda ah in la qabto kulanka gudida ARD, iyada oo ka saaridu ay keeneyso in meel kale la geliyo moojee. Degmo dugsigu ma siiso adeegyada ilmaha qaba laxaad la'aanta ama ilmaha aan laxaad la'aanta qabin ee laga saaray booskiisa mudo 10 maalmood ama ka yar oo waxbarasho sanad dugsiyeedkaas.

Wadarta Eryitaanada oo Ah 10 Maalmood ama Ka Badan

Saraakiisha dugsigu waxay dalban karaan ka saaritaano kale oo mudo kooban isla sanad dugsiyeedka wixii dhacdooyin kale oo habdhaqan xumo ah, haddii saaritaanadani ayna keeneynin isbadal meelaynta ah. Kadib marka ilmahaaga la eryay wadarta 10 maalmood oo waxbarasho sanad dugsiyeed kaliya, hadii saarida wakhtigan ayna ka badnayn 10 maalmood oo waxbarasho oo xidhiidhsan oo aan lagu samaynin isbadal meelaynta ah, dugsigu waa inuu bixiyaa adeegyada si markaa ilmaha loogu suurto geliyo inuu sii wado ka qayb galka manhajka waxbarashada guud, in kasta oo habdhismeed kale ay noqonayso, oo laguna socdo gaarista yoolasha ku jira IEP-ga ilmahaaga. Shaqaalaha dugsigu waa inay kala tashadaan ugu yaraan hal macalimiinta ilmaha ah si uu u go'aansado adeegyada loo baahan yahay. Ogow in IDEA ay ku farayso 34 CFR §300.530(d)(5) in gudida ARD ay go'aamiyaan adeegyada haboon hadii ka saarida ay tahay beddelka meeleynta.

Isbadalka Meelaynta

Ka saarida canugga naafada ah oo laga saaro meelentiisa ama meeleeynteeda waxbarasho ee hadda waa *beddelka meeleynta* haddii saaridu ay tahay wax ka badan 10 maalmood oo dugsi oo isku xiga, ama canugga marar badan laga saaray qaab ka dhigan taxane. Ka saaritaanada soo noqnoqotaa waxay yimaadaan marka:

- Ka saaritaanada waxay wadar ahaan ka badan yihiin 10 maalmood oo dugsi sanad dugsiyeedka;
- Habdhaqanka ilmaha waxa uu si wayn ula mid yahay dhaqankiisa dhacdooyinkii hore kuwaas oo keenay ka saaritaanada isku xig xiga; iyo
- Xaaladaha sida mudada ka saarid walba, wadarta guud ee wakhtiga ilmaha la eryey, iyo isku dhawaanshaha ka saaritaanada ee midba ta kale.

Dugsiga ayaa go'aaminaya arday walba si qof-qof ah haddii ka saaritaano soo noqnoqda ay keenayaan isbadal meelaynta ah. Waxa aad ka doodi kartaa go'aanka dugsiga ee ku saabsan hadii qaabka ka saaridu uu ku yimid dhagaysi xannaanka xaqsoorka ah iyo xukun.

Haddii dugsigu uu ku talinayo ka saarid keeneysa beddelka meeleynta, masuuliyiinta dugsiga waa inay kugu wargeliyaan go'aankaas oo ay ku siiyaan nuqul *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](http://fw.escapps.net)). Waa in taas la sameeyaa taariikhda go'aanka lasoo saaray si loo badalo meelaynta ilmaha. Sidoo kale, dugsigu waa inuu qabtaa kulan gudida ARD ah si ay u eegaan waxa loo yaqaan go'aaminta caddaynta. Kulanka go'aaminta caddaynta waa inuu dhacaa 10 maalmood oo waxbarasho gudahood oo ka bilaabma taariikhda go'aanka la gaadhay si loo badalo meesha uu ardaygu uu ku jiro.

Go'aanka Caddaynta

Marka la samaynayo *go'aaminta caddaynta*, guddiga ARD waa inay dib u eegaan dhammaan macluumaadka khuseeya ee ku jira faylka canugaaga, oo ay ku jiraan IEP-ga, wixii macalinku indho-indheeyay, iyo macluumaad kasta oo la xiriira ee aad bixisay si loo go'aamiyo:

- Haddii dhaqanka la is waydiinayo uu keenay, ama uu la lahaa xiriir toos ah oo muuqda, naafanimada ilmahaaga; ama
- Haddii habdhaqanka laga hadlayo uu ahaa natiijada tooska ee guuldareysiga dugsiga ee hirgelinta IEP-ga.

Hadii ay gudida ARD ay go'aamiyaan in xaaladahan aan la buuxin, markaa habdhaqanku waa wax ka dhashay laxaad la'aanta ilmaha. Hadii gudida ARD ay go'aamiyaan in waxba aan shuruudaha la buuxin, markaa habdhaqanku ma aha wax ka dhashay laxaad la'aanta ilmaha.

Marka Habdhaqanka Caddayn Loo Helo

Hadii habdhaqanka ilmuhu yahay mid ay keenayso laxaad la'aantiisu, gudida ARD waa inay:

- Qabtaan qiimayn habdhaqanka shaqaynta ah (**FBA**), ilaa mooyee in dugsigu qabtay FBA kahor habdhaqanka keenay isbadalka meelaynta inta aanu iman, oo ay dhaqan geliyaan BIP; ama
- Hadii BIP hore loo sameeyay, ay eegaan BIP oo wax ka badal ku sameeyaan sida loogu baahdo in lagaga jawaabo habdhaqanka.

Sidoo kale, gudida ARD waa inay ilmaha ku celisaa waxbarashadiisii ilmaha laga saaray iyada oo:

- Adiga iyo dugsigu aad ku heshiisaan moojee isbadal meelaynta ah taas oo qayb ka ah wax ka badalka BIP-ka ilmahaaga; ama
- Ilmahaaga ku xadgudubkiisa xeerka anshaxa ardayda uu ku lug leeyahay mid kamid ah xaaladaha gaarka ah ee hoos lagu sheegey.

Hadii gudida ARD ay go'aamiso in habdhaqanka ilmuhu uu ka yimid dugsiga oo ku guuldaraystay fulinta IEP-ga, dugsigu waa inuu qaataa talaabooyin degdeg ah oo wax lagaga qabanayo fashalkaas.

Marka Habdhaqanku Aanu Lahayn Caddayn

Hadii habdhaqanku aanu ahayn wax ka dhashay laxaad la'aanta ilmahaaga, shaqaalaha dugsiga ayaa u anshax marin kara ilmaha qaab lamid ah caruurta kale, marka laga tago in loosii wadi doonaa adeegyada munaasabka ah ee waxbarashada. Gudida ARD ee ilmaha waxa ay go'aamin doonaan IAES ee ilmahaaga la siin doono.

Duruufo Gaara

Shaqaalaha dugsiga waxa ay u wareejin karaan ilmahaaga IAES ilaa 45 maalmood oo waxbarasho iyada oo aan la eegeynin hadii habdhaqanku yahay wax ka dhashay laxaad la'aantiisa xaaladaha ilmahaagu:

- Uu soo qaato ama uu lasoo galo hub dugsiga, dhismaha dugsiga ama hawlaha kale ee waxbarasho;
- Inuu u kas ah ugu hayso ama uu ugu isticmaalo mukhaadaraad ama uu ku iibiyo ama uu doono inuu ku iibiyo mukhaadaraad inta uu joogo dugsiga, dhismaha dugsiga, ama hawlaha uu waxbarasho; ama
- U gaystay dhaawac halis ah qof kale markuu joogay dugsiga, dhismaha dugsiga, ama halwaha kale ee dugsiga.

Gudida ARD waxa ay go'aamin doontaa IAES-ka ilmahaaga la siin.

Ilaalinta Caruurta Aan Weli La Go'aamin Inuu u Qalmo Waxbarashada Gaarka ah iyo Adeegyada La Xidhiidha

Hadii aan ilmahaaga la go'aamin inuu u qalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira laakiin uu ku kacay habdhaqan ka hor imanaya xeerka anshaxa ardayga, ilmahaagu waxa uu xaq u leeyahay ilaalinta nidaamka ee IDEA hadii dugsigu uu ogyahay in ilmahaagu uu ahaa ilmo qaba laxaad la'aan kahor inta ayna habdhaqanku dhicin. Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan mawduucan waxaa laga heli karaa *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](http://fw.escapps.net)).

Dhagaysiga Hannaanka Xaqsoorka ee la Dedejiyey

Hadii aan ku qancin go'aanka ku meelaynta IAES ama go'aaminta cadaynta, waxa aad dalban kartaa dhagaysiga hannaanka xaqsoorka oo la dedejiyay. Dugsigu waxa uu sidoo kale dalban karaa dhagaysiga hannaanka xaqsoorka hadii dugsigu uu doonayo inuu ka doodo kusoo noqodka ilmaha ee waxbarashada kadib marka ay gudida ARD ay go'aamiyeen in habdhaqankiisa uu ka yimid laxaad la'aantiisa.

Xalinta Muranka

Wakhti ka wakhti, waxaa iman kara muran la xiriira aqoonsiga, qiimaynta, meelaynta waxbarashada, ama siinta FAPE ee ilmahaaga laxaadka la'. Hadii muran uu ka yimaado, waxaa si wayn laguugu dhiiri gelinayaa inaad kala shaqayso shaqaalaha dugsiga xalinta wixii ismaan dhaaf ah ee idin dhex mara. Waxa aad ka dalban kartaa dugsiga ikhtiyaaraadka xalinta muranka ee ay siiso waalidka. TEA waxay bixiyaa afar ikhtiyaar oo rasmi ah oo lagu xaliyo is afgaranwaaga waxbarashada gaarka ah: fududaynta IEP ee gobolka, adeegyada dhexdhexaadinta, nidaamka xalinta cabashada waxbarashada gaarka ah, iyo barnaamijka dhagaysiga hannaanka xaqsoorka.

Macluumaadka ku saabsan ikhtiyaarada xallinta is-afgaranwaaga ee TEA waxaa laga heli karaa *Wargelinta Ilaalinta Habraaceed* ([Linkiga: fw.escapps.net](http://fw.escapps.net)). Macluumaadka ku saabsan xallinta khilaafka waxbarashada gaarka ah waxaa laga heli karaa webseedka TEA ([Linkiga: bit.ly/3bL6n73](http://bit.ly/3bL6n73)).

Kaalmo Dheeraad ah

Si aad u hesho liiska dhammeystiran ee qeexitaanada ereyada la soo gaabiyay ee ku jira dukumiintigan, booqo webseedka Shaqada Qaab-dhismeedka Sharciga ([Linkiga: bit.ly/3olsKNS](http://bit.ly/3olsKNS)).

Nuqulada dukumiintigan waxaa sidoo kale luuqadaha kale laga heli karaa webseedka SPEDTex ([Linkiga: bit.ly/3qorCzg](http://bit.ly/3qorCzg)).

Waxa aad sidoo kale ka dalban kartaa nuqul la-taliyaha dugsiga ama waaxda waxbarashada gaarka ah ee dugsiga.